

Nr 1 2014

Medlemsblad för
Alexander
Grimeton
Veteranradios
Vänner

Alternatorn

Årsmöte onsdag 26 mars

Ansiktsmålning var ett populärt inslag under förra årets Alexandersdagen.

Alexandersdagen söndag 29 juni

Vill du lära dig mer om SAQ? Gå en av våra sommarkurser!
Tillhör du dem som är fascinerad av Alexandersonalternatorn och gärna skulle vilja lära dig mer om hur den fungerar, men som inte har möjlighet att gå våra ordinarie kurser under höst och vår. Då ska du passa på att gå någon av Alexanders sommarkurser! Läs mer på sista sidan

www.alexander.n.se

Hej alla i Alexander

Välkomna till ett nytt år 2014. Det blir ett spännande år, tror vi. Dels är det 90 år sedan Alexandersonalternatorn började sända på hösten 1924 och dels är det 10 år sedan Radiostationen utnämndes till världsarv 2004.

Den officiella starten av Radiostationen ägde rum först 1925, ett halvår efter starten 1924, då dåvarande kungen Gustaf V och konstruktören Ernst Alexanderson var med på invigningen.

Varför starten skedde ett halvår före invigningen är, om jag har fattat rätt, något oklart. Kanske något vi får anledning att återkomma till... ?

På julafton sände vi ut vårt julbudskap för åttonde året i rad. Ett rekordstort antal lyssnarrapporter kom in – 407 stycken vilket var nytt rekord.

I denna tidning kommer inbjudan till vårt årsmöte, som hålls onsdag 26 mars kl 19 i sändarsalen. I år kommer Ola Hernvall att kåsera om och visa bilder från radiostationen Yosami i Japan.

Alexanders kvällsvisningar äger som vanligt rum under nio tisdagskvällar med start 24 juni.

Det blir också i år två sommarkurser under veckorna 29 och 32. Nytt är att vi i år kan erbjuda logi till dem som så önskar.

Läs mer om kurserna på sista sidan.

Glöm nu inte bort årsmötet den 26 mars!

John Strandberg

ETT VÄRLDARV MED GLOBAL RÄCKVIDD

Världsarvsambassadörer sökes

2004 upptogs Grimeton Radiostation på Unescos världsarvslista. Med anledning av världsarvsjubileet 2014 ska Grimeton Radiostations första världsarvsambassadörer utses. Ingen gärning är för liten – nominera den person, vem som helst, som du tycker berättar och sprider ordet om Världsarvet Grimeton Radiostation på ett positivt sätt. Nominering görs genom att skriva en kort motivering.

*Nominering Världsarvet Grimeton tillhanda **senast 1 maj 2014.***

Se hemsida för fullständiga regler och mer information.

www.grimeton.org

Alternatorn

Alexander GVV

- Grimeton Veteranradios Vänner

Org.nr 849600-7389 PG 171 54 33-7

Radiostationen 72

SE 432 98 Grimeton

E-post: info@alexander.n.se

Hemsida: www.alexander.n.se

Redaktör: **John Strandberg**

Tel 0705 857381

E-post: john.strandberg@swipnet.se

Ansvarig utgivare **Jan Steinbach**

Teknisk produktion: **Benny Johansson**

Tryckt hos Tryckshopen, Varberg, 2014

Årgång 9 (Nr 33 från starten 2006)

Gruppbokning görs på Världsarvet Grimeton

tel: 0340 674190 • e-post: info@grimeton.org • hemsida: www.grimeton.org

Förslag till dagordning.

1. Mötets öppnande
2. Val av mötesfunktionärer: ordförande och sekreterare
3. Val av två justeringsmän
4. Fråga om godkännande av kallelsen
5. Fastställande av dagordningen
6. Styrelsens årsberättelser: Verksamhet och kassa
7. Revisorernas berättelse
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för det gångna året
9. Val
  - a) Val av ordförande för 2014-2015
  - b) Val av två styrelseledamöter 2014-2015 (I tur att avgå: Hasse Nilsson och John Strandberg)
  - c) Två ersättare för år 2014
10. Val av två revisorer samt en ersättare
11. Val av valberedning varav en sammankallande (F.n. tre personer)
12. Information om kommande verksamhet
13. Inkomna motioner
14. Ordet är fritt
15. Avslutning

Ev. motioner eller större frågor lämnas skriftligen per post (Alexander, Radiostationen, Grimeton 72, 432 98 Grimeton) eller e-post (info@alexander.n.se) och skall vara styrelsen tillhanda senast 18 mars.

För förslag till valberedningen, kontakta:

Bo Johansson 0340-674188, Ingrid Johansson tel. 0340-674100 eller Ola Hernvall 0340-667071

Efter förhandlingarna

förflyttar vi oss till Besökscentrum (infobyggnaden) där det serveras kaffe, fralla och kaka.
Ola Hernvall kåserar om radiostationen i Yosami i Japan och visar bilder.

Ta gärna med en gäst till årsmötet!

Välkomna till en givande kväll!

Styrelsen för ALEXANDER-GVV

Rekord igen på julafton

-Julaftonsändningen måste anses som en av de bästa, om inte den allra bästa någonsin! Frekvensen var mycket störningsfri och ren, vilket bekräftas i många rapporter, skriver Alexanders telegrafist Lars Kålland i en slutrapport efter julaftonens sändning som också innebar rekord i antalet lyssnarrapporter, 407 rapporter, varav 188 från Tyskland.

-Den rapporterade ljudstyrkan var totalt en av de absolut högsta. Kanske har bytet av spolar bidraget till detta, fortsätter Kålland.

Nio rapporter kom från USA varav sju stationer rapporterade mycket bra hörbarhet och till och med bakgrundsbärvågen var hörbar.

-Antal rapporter som kommit in är alltså de högsta hittills. Det förra rekordet var från Alexandersondagens sändning i somras då vi fick 294 rapporter, varav 116 från Tyskland.

Det var alltså mer än hundra rapporter fler än från tidigare sändning, varav 70 fler från Tyskland. Efter den första preliminära utgåvan av julaftonrapporterna fanns det 351 rapporter. Alltså en ökning efter den femte januari med 50 rapporter!

En anledning till de många tyska rapporterna kan vara en stor artikel om Grimeton Radio i decembernumret av den tyska amatörtidningen CQ-DL. En tidigare artikel i en annan tysk amatörtidning kanske också har påverkat, skriver Lars Kålland.

Antalet lyssnarrapporter de senaste åtta sändningarna totalt och jämfört med antalet rapporter från Tyskland:

Alexandersondagen			Julafton		
Datum	Totalt	Tyskland	Datum	Totalt	Tyskland
2006-07-02	91	15 *	2006-12-24	176	43
2007-07-01	203	55 *	2007-12-24	194	43
2008-06-29	222	54 *	2008-12-24	215	82
2009-06-28	185	53 *	2009-12-24	185	75
2010-07-04	225	70 *	2010-12-24	232	75
2011-07-03	267	85 *	2011-12-24	ingen sänd	
2012-07-01	255	100 *	2012-12-24	265	105
2013-06-30	294	116 *	2013-12-24	401	186

Omkring 50 personer i alla åldrar kom till julfikat och sändningen på julafton

90-årig tidningsnotis

Namn och Nytt har funnits i Dagens Nyheter sedan 1909. Den 8 december förra året publicerade tidningen en notis som var publicerad i DN den 8 december 1923, alltså för 90 år sedan och året innan Radiostationen i Grimeton startade sina sändningar.

”Radions välsignelser:

Överingenjör E. F.W. Alexanderson i Radio Corporation of America, har nu lyckats i sina experiment att pr radio sända fotografier, meddelar Svensk-amerikanska nyhetsbyrån, efter Foreign Press Service. Han har nämligen sänt en fotografi den 9000 engelska mil långa distansen till Warschau och fått den tillbaka till Newyork. Genom den alexandersonska metoden kunna tidningar erhålla fotografier lika så fort som de erhålla telegram och nyheter. En andra praktiskt tillämpning blir att banker sättas i stånd att få namnteckning-

ar verifierade i den händelse de har skäl misstänka den person som inlämnar en check, påpekar den amerikanska källan, som inte tycks sprudla av fantasi. Ty det sistnämnda hör väl ändå till de mer banala konsekvenserna.

För övrigt får vi säga att ju mer vi höra om radio, dess tråkigare te sig framtids-perspektiven.”

Efter alla dessa år har Halland kommit oss väldigt nära och det finns platser vi alltid bär med oss i hjärtat... Simlångsdalen, Unnaryd och Världsarvet Grimeton är något av det som har gjort allra starkast intryck.

Lars-Erik Lövdén, som går i pension efter nio år som landshövding i Halland.

I stationens bibliotek följde webmaster Ola Hernvall sändningen via Internet. På TV-skärmen kunde vi med nöje notera att sändningen togs emot mycket tydligt av en mottagare i Boston på den amerikanska ostkusten.

ALEXANDER Grimeton Veteranradios Vänner
(Org.nr. 849600-7389, Säte: Varberg)
Verksamhetsberättelse för år 2013

*Styrelsen får härmed avge redovisning
för föreningens aktiviteter under verksam-
hetsåret
2013-01-01—2013-12-31.*

Styrelse: Vid årsmötet 2013-03-20 nyvaldes delar av styrelsen och har under året haft följande sammansättning och funktioner: Ordförande: **Jan Steinbach**, vice ordförande **Alf Urbath**, kassör **Hans Nilsson**, sekreterare **John Strandberg** och ledamot **Arne Sikö** (tidigare ersättare). Som ersättare nyvaldes **Kjell-Ove Cederholm** och **Kent Lyngåker**. Adjungerade ledamöter: **Bo Johansson** och **Ola Hernvall**.

Firmatecknare: Jan Steinbach och Hans Nilsson.

Revisorer: Barbro Alvarsson och Bertil Bertilsson. Ersättare: Christer Drospe.

Valberedningen har bestått av Bo Johansson (sammankallande), Ingrid Johansson och Ola Hernvall

Medlemmar: Medlemsantalet ökar stadigt och var vid årsskiftet 626.

Medlemsavgifter: På höstmötet beslutades om oförändrade medlemsavgifter för 2014, dvs 100 kr/år för fysisk medlem och 500 kr/år för juridisk medlem.

Verksamhet: 11 protokollförda styrelsemöten har hållits under året, där både ersättare och adjungerade varit kallade och för det mesta också deltagit.

Vid årsmötet den 20 mars 2013, på Radiostationen i Grimeton, deltog 31 personer, och vid höstmötet den 25 september 2013, på samma plats, 27 personer. Efter förhandlingarna samlades man i Infobyggnaden där kaffe, fralla och kaka intogs.

På årsmötet utsågs Bo Johansson till hedersordförande och herdesmedlem. Avgående länsantikvarien vid länsstyrelsen i Halland, Mats Folkesson (för evigt sam-

manflätad med Världsarvet Grimeton efter en heroisk insats vid världsarvsutnämningen i Kina 2004) hade valt att förlägga sitt avskedskalas i Grimeton. Han utsågs till hedersmedlem.

På årsmötet visade Ulf Larsson bilder från, och berättade om, en resa till Svalbard.

På höstmötet hölls föredraget "Den rullande arkeologen"- en föreläsning om georadar som komplement till traditionella utgrävningsmetoder. Christer Andersson, tidigare forskningsingenjör vid Onsala rymdobservatorium, men för närvarande projektledare för radiokartläggningen av Åhs kloster utanför Varberg, visade hur modern utgrävning går till.

Föreningen Alexander har under året fortsatt sin stödjande roll gentemot Världsarvet Grimeton AB genom att medverka vid arrangemang som Världsarvet Grimeton och andra genomfört på radiostationen t ex genom att köra sändaren.

Meddelanden har utsänts vid två tillfällen, Alexandersdagen (30 juni) och på julafton.

Alexandersdagen samlade cirka 350 personer varav 52 nya medlemmar. 289 lyssnarrapporter kom in, vilket då var nytt rekord. I meddelandet uppmärksammades att det var hundra år sedan den första reguljära tidssignalen för fartyg sändes ut. Förutom sedvanliga aktiviteter som att starta sändaren, häst-och-vagn-åkning, poängpromenad, visning av stationsbilen och experimenterande i Alex labb höll Karl-Gustav Strid två föredrag om "Alexander och Fessenden" och "Tekniken bakom SAQ". Nytt i år var en ansiktsmålare som blev ett populärt inslag särskilt bland barnen.

Traditionsenligt sände Alexander ut ett julbudskap på julafton. Ett femtiotal hade

samlats till denna populära julfika, som ägde rum för åttonde året i rad. Det blev nytt rekord i antalet lyssnarrapporter även denna gång med 401 rapporter, de flesta från Tyskland.

Medlemsbladet Alternatorn har utkommit med fyra nummer. Hemsidan förnyades under året.

Med undantag för sommarmånaderna har föreningens medlemmar varit aktiva på trivselkvällarna med att renovera sändarparken och andra uppgifter.

Utbildningen i att starta och köra SAQ har fortsatt under året med en fördjupningskurs dit alla som medverkat i tidigare kurser var välkomna. Arbetet med cad-schemat (el-schemat som hänger i gången i alternatorns manöverdels innanmäte) slutfördes under året. De drygt 50 handritade sidorna överfördes genom ett cad-program till dator. En kurs startades om cad-schemat på hösten och fortsätter in i 2014. Årets sommarkurs samlade sju elever och genomfördes med Ola Hernvall och Arne Sikö som lärare.

Kvällsvisningarna, med sändarstart un-

der nio tisdagskvällar under sommaren, samlade 166 personer, ett medeltal på endast 18,5 personer per kväll – det lägsta någonsin. 2012 - 26/kväll; 2011 – 40; 2010 – 35,5; 2009 – 42; 2008 – 64; 2007 – 49).

Under 2013 har en ny form av visningar startats. Dessa kallas för "tekniska visningar" och genomförs av Alexanders Ola Hernvall och Arne Sikö. Tekniska visningar skiljer sig från vanliga entimmes visningar, som Världsarvets guider genomför, genom att de är två timmar långa och innehåller, som namnet antyder, mer teknik. Intresset har varit stort och det är nu angeläget att fler utbildar sig och kan guida tekniska visningar.

Styrelsen vill framföra ett stort tack till alla som hjälpt till vid visningsverksamhet, dokumentation, sändarkörningar och andra arbeten.

Det ekonomiska läget är gott. För närmare redogörelse hänvisas till kassarapporten.

Jan Steinbach, ordf.
Alf Urbath, v. ordf.
Hans Nilsson, kassör
John Strandberg, sekr.
Arne Sikö, ledamot

Alexanders ordförande, Jan Steinbach, guidar på en av sommarens kvällsvisningar 2013.

Alternatorn i mejl eller på papper?

I tidigare nummer av Alternatorn frågade vi om medlemmarna ville läsa Alternatorn digitalt och alltså få tidningen som en bilaga i ett mejl. Få svarade på vår "mejlfrågan" men de som svarat kommer i fortsättningen att få sin Alternatorn i ett mejl. Är det fler som vill läsa Alternatorn digitalt är det bara att skicka ett mejl till info@alexander.n.se. Ange i mejlet till vilken mejladress du vill ha Alternatorn, om den inte är densamma som du skickat ditt mejl ifrån. Hör du inte av dig kommer du även i fortsättningen att få Alternatorn som pappertidning via posten. Äldre Alternatorn finns numera utlagda på vår hemsida <http://alexander.n.se/about/alternatorn/>

Vill du veta mer om alternatorn?

Välkommen till Alexanders sommarkurser om SAQ

Även i sommar anordnar Alexander en eller två kurser i handhavandet av Alexandersonalternatorn (SAQ) och om hur den är konstruerad.

Kurserna anordnas under veckorna 29 och 32, måndag-tisdag 15-16 juli och måndag-tisdag 5-6 augusti.

Kursavgiften är 850 kr (+ ev logi och mat) för Alexander-medlemmar och då ingår också Alexanders utbildnings-dvd. Kurserna avslutas alltså på tisdagar i samband med att SAQ startas under kvällsvisningarna. Genom Världsarvets försorg kommer inkvartering och förtäring att anordnas för dem som så önskar.

Kursledare är Ola Hernvall och Arne Sikö. Anmälan och frågor till info@alexander.n.se.

Av praktiska skäl är deltagarantalet maximerat till 8 deltagare per kurstillfälle.

Vid färre än 5 anmälda deltagare ställs kursen in.

Vi vill ha din anmälan senast den 1 maj.

Ange i anmälan om du vill ha hjälp med boende.

Ola Hernvall och

Arne Sikö är kursledare.

Presenttips!!!

Som medlem i föreningen Alexander kan du få köpa en utbildnings-DVD, som visar en teknisk dokumentär om radiostationen. Det är en dubbel DVD med totalt 2 tim 42 min speltid. På skiva 1 visas en översikt över stationen och alla handgreppen som behövs för att köra den. På skiva 2 beskrivs i detalj den tekniska funktionen bl.a. med hjälp av avancerad datorgrafik. Pris 250 kr inkl. porto.

Du beställer den enklast genom att sätta in 250 kr på föreningens plusgiro 171 54 33-7.

Var noga med att ange Din adress på inbetalningen!
1-2 veckors leveranstid.

